

توسعه گردشگری معدنی در ایران را دریابیم

نظرات این کارشناس را در ادامه در قالب یک گفتگو می خوانید:

آقای مهندس به نظر شما چرا وزارت صنعت، معدن و تجارت بحث اجرای سیستماتیک گردشگری معدنی را دوباره فعال کرده است؟

دلیل این است که معادن فعال و متروکه تحت اختیار معاونت امور معادن و صنایع معدنی وزارت هستند چراکه از لحاظ ماهیت، معادن بصورت محدودی در کالک سازمان های صنعت، معدن و تجارت استانها ثبت هستند و هر نوع فعالیتی در محدوده معادن باید با مجوز وزارت صنعت، معدن انجام شود.

معدن 24: آیدین زینال زاده؛ کارشناس دفتر اکتشاف وزارت صنعت، معدن و تجارت و مجری طرح ملی گردشگری معدنی معتقد است، این نوع گردشگری می تواند در ایران توسعه یافته و درآمدزایی بالایی ایجاد کند.

آیا از گردشگری معدنی استقبال تاکنون شده است؟

خوشبختانه طی دو سال اخیر زحمتهای بنده و همکارانم به نتیجه رسیده و توجه طیف وسیعی از همکارانمان در حوزه معدنکاری، محققین و پژوهشگران، فعالان عرصه گردشگری و اهالی رسانه به این موضوع جلب شده بطوریکه خوشبختانه هر از گاهی شاهد انتشار مطلبی درخصوص گردشگری معدنی هستیم. این نتیجه ی تفکر گروه مجری مبحث گردشگری معدنی در وزارت صنعت، معدن و تجارت است که معتقدیم اجرای موفق چنین طرحی در سایه و چراغ خاموش غیر ممکن می باشد.

پیش بینی و انتظار شما از اجرای این طرح چیست؟

به نظر می رسد سرعت شیوع این تفکر چندین برابر آن چیزی هست که ما در ابتدای کار فکر می کردیم. چراکه انتظار داشتیم باید انرژی زیادی برای جا انداختن این موضوع صرف کنیم که خوشبختانه مطبوعات، سایت های خبری و رسانه ها در هموار کردن این مسیر نقش بسیار ارزشمندی داشتند. پیش بینی میکنم بسیار زودتر از آنچه انتظار داشتیم شاهد به ثمر رسیدن نهال کاشته شده ی این نوع گردشگری و پیوند آن با صنعت معدنکاری باشیم. اما متأسفانه تفکرات خاصی در جامعه ما نهادینه شده که از جمله می توان به دزدیده شدن جملات و تفکرات و ایده، مقابله با طرح و اجرای یک ایده ی کاربردی جدید، «خود اسطوره سازی»، فرار از کار گروهی و لذت بردن از تقابل بجای تفاهم و... اشاره کرد. بارها و بارها جملات خودم را در قالبهای مختلف از دیگران خوانده و شنیده ام بدون اینکه منبعی ذکر شده باشد. اخیرا بسیاری از تشکل ها، ارگانها و افراد به نیت تقابل شروع به فعالیت در زمینه گردشگری معدنی کردند و ای کاش که کمی روحیه فعالیت گروهی در وجود ما نهادینه شده بود. واجب می دانم اعلام کنم که وزارت صنعت، معدن و تجارت بعنوان متولی بخش معدن در کشور با اجرای طرح گردشگری معدنی قصد معرفی برخی از معادنی را دارد که دارای پتانسیل گردشگری هستند و در اجرای این طرح به بررسی فنی معادن در زمینه مسائلی مثل ایمنی، وجود جذابیت های علمی و آموزشی معدنکاری و جمع آوری اطلاعات اولیه برای ارائه به ارگانهای متولی و مرتبط دارد. بنابراین انتظار زیادی نیست که مجموعه های متولی و گروههای مدعی حوزه گردشگری معدنی با پیش بگذارند و ما را در این قدم کوچک از تحقق گردشگری در معدن یاری کنند. البته موارد موفق هم بوده که می توانم از اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری استان خراسان رضوی نام ببرم که بسیار دوستانه حداکثر همکاری ممکن را انجام دادند. ما چنین ادعایی نداریم که از صفر تا صد گردشگری معدن را بدون نیاز همکاری با هیچ شخصیت حقیقی یا حقوقی انجام خواهیم داد. فعالتهای بنده و همکارانم تا به امروز مویذ این مطلب است بطوریکه ارتباطات رسمی و غیررسمی با سازمان محترم میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری؛ گروههای گردشگری؛ برنامه سازان تلویزیونی و... برقرار شده است و بنده شخصا همیشه در تمام مصاحبه ها یا مطالبی که ارائه داده ام از تمام افراد و شخصیتهای حقیقی و حقوقی دولتی و غیردولتی برای همفکری و همکاری دعوت کرده ام. اجازه بدهید با تاکید عرض کنم که دامنه فعالیت ما در این زمینه صرفا بازدید، شناسایی و معرفی 20 معدن دارای پتانسیل گردشگری از دید خود و مشاورین طرح هست که در نهایت پس از اجرای طرح این 20 معدن جهت تصمیم گیری و انتخاب یا رد بعنوان معادن پایلوت به متولیان امر و ارگانهای مرتبط معرفی می شوند تا انشاء...! آغازی باشد برای شروع یک همکاری دلچسب بین سازمانی از طرف وزارت صنعت، معدن و تجارت، ارگانهای مثل منابع طبیعی، محیط زیست، میراث فرهنگی صنایع دستی و گردشگری، تشکلهای معدنی مانند خانه معدن ایران، سازمان زمین شناسی، برخی فدراسیونهای ورزشی مثل کوهنوردی و صخره نوردی یا اتومبیل رانی، سازمان صدا و سیما، محافل علمی و دانشگاهی و...

چقدر زیبا خواهد شد اگر بتوانیم در انجام این امر خطیر فرهنگی اخلاقیات مردود را کنار بگذاریم و با یک کار گروهی و به فولی جمع شدن دور یک میز گرد در کنار یکدیگر، بجای نشستن پشت میزهای مستطیل و در مقابل هم، و پرهیز از جبهه گیری های غیراخلاقی و غیرمنطقی در ایجاد این موج دست به دست هم بدهیم تا بهترین نتیجه حاصل شود. بدیهی است که سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری متولی امر گردشگری در کشور است و هر ژئوپارک یا ژئوسایتی باید از سوی سازمان زمین شناسی کشور معرفی شود. اما همانطور که عرض کردم، ما به بررسی داشته ها و تجارب معدنی می پردازیم، معادن پایلوت را معرفی می کنیم و در کنار سایر متولیان بعنوان عضوی از خانواده جدید گردشگری معدنی به همکاری و همفکری خواهیم پرداخت.

لطفا مراحل آتی این طرح را شرح دهید:

اجرای طرح مورد نظر طی 5 فاز بدین شرح پیش بینی شده است:

فاز صفر: انجام مطالعات کتابخانه ای، با عنایت به اینکه در بحث گردشگری هم با معادن متروکه و هم معادن فعال روبرو هستیم لذا در زمینه خصوصیات یک معدن مناسب جهت برنامه ریزی گردشگری در دو بخش، بحث خواهیم داشت: معادن فعال: معادن فعال مناسب جهت اجرای گردشگری معدنی باید جزء معادن شاخص، فعال حقیقی و بزرگ مقیاس (چه معادن زیرزمینی و چه معادن روباز) باشند. از اینرو شاخصه هایی که وجود آنها یک معدن فعال را برای ایجاد سایت گردشگری مناسب می سازد شامل ایمنی مناسب، بزرگ مقیاس بودن، استفاده از ماشین آلات و تجهیزات پیشرفته، وجود امکانات جانبی مناسب جهت پذیرایی از گردشگران، وجود تنوع محصولات گردشگری در منطقه، وجود کارخانه های کانه آرایی و فراوری در محدوده معدن، وجود سابقه تاریخی و وجود جاذبه های طبیعی می باشد و معادن متروکه (غیرفعال): این دسته از معادن هدف اصلی اجرای این طرح می باشند زیرا این دسته از معادن جزء معضلات زیست محیطی به شمار می روند. شاخصه های موردنظر برای این معادن عبارتند از: وجود شرایط خاص مانند پیت بزرگ در معادن روباز یا تونل های متعدد و طولی یا وجود چاه در معادن زیرزمینی

بطوریکه بواسطه وجود این شرایط خاص دارای جذابیت باشند، وجود ایمنی یا امکان ایجاد ایمنی در فضاهای زیرزمینی، امکان ایجاد امکانات جانبی در جوار معدن، امکان بازدید از معدن در حداقل دو فصل از سال، وجود تنوع محصولات گردشگری در منطقه، امکان ایجاد امکانات جانبی مناسب جهت پذیرایی از گردشگران، امکان تغییر کاربری عرصه-ی معدنکاری شده، وجود سابقه تاریخی، وجود جاذبه های طبیعی.

آیا نمونه های جهانی نیز در این طرح مورد بررسی قرار گرفته است؟

شناخت نمونه های جهانی بخشی از مطالعه اولیه مربوط به بررسی کارهای مشابه انجام شده در دنیا جهت توجیه پذیر بودن طرح می-باشد که نتیجه طی یک گزارش مصور ارائه خواهد گردید.

با توجه به گستردگی طرح لیستی از معادن مستعد اجرای پایلوت تهیه شده است؟

در راستای اجرای طرح، جمع آوری اطلاعات معادن طی دو مرحله (دو پروژه مجزا) صورت خواهد پذیرفت. بدین ترتیب که ابتدا از سازمانهای صنعت، معدن و تجارت 31 استان درخواست تهیه لیست معادن فعال شاخص و متروکه مناسب جهت اجرای طرح گردشگری معدنی خواهد شد و سپس در مرحله بعدی یک لیست کوتاهتر، از معادن متروکه و فعال که مناسب تشخیص داده شوند جهت انجام بازدید-های اولیه تهیه خواهد شد.

آقای مهندس در فاز نخست این طرح چه اقداماتی صورت گرفته است؟

انجام بازدید اولیه (Preview): پس از اخذ اطلاعات معادن از سازمان های صنعت، معدن و تجارت استانها بازدید از معادن متروکه و فعال انتخاب شده توسط کارشناسان معاونت امور معدن و صنایع معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت انجام خواهد گرفت. این بازدید بمنظور جمع آوری اطلاعات اولیه معادن طی فرمهای تنظیم شده و تهیه عکس جهت ایجاد بستر مناسب برای تصمیم سازی در مورد انتخاب لیست کوتاه نهایی معادن مستعد گردشگری معدنی می باشد.

یک تیم کارشناسی متشکل از 2 نفر کارشناس معدن یا زمین شناسی مطلع، یک نفر کارشناس گردشگری و یک نفر فیلمبردار و عکاس بایستی از تک تک معادن لیست کوتاه نهایی بازدید به عمل آورده، نسبت به بررسی دقیق و تهیه فیلم مستند و عکس جهت ارائه گزارش اقدام نمایند.

پس از انجام بازدید از لیست کوتاه نهایی، نوبت به ارائه گزارش خواهد رسید که طبیعتاً این گزارش حاوی اطلاعات فنی مهندسی، زیبایی-شناختی و بررسی های گردشگری به همراه فیلم و عکس خواهد بود. این گزارشها در جلسات کارگروه گردشگری معدنی مورد بررسی و بازبینی قرارخواهد گرفت تا معادن پایلوت انتخاب شوند.

انتخاب معادن پایلوت: پس از بررسی گزارش های تهیه شده، معادن پایلوت انتخاب می شوند و سپس، گزارش-های ارائه شده در خصوص آنها مدون و بصورت کتابچه، کانالوگ و یا فیلم قابل ارائه در خواهد آمد. در حال حاضر در حال اجرای این فاز هستیم.

آیا در فاز دوم کارگروه یا کمیته اجرایی تشکیل شده است؟

یک کارگروه یا کمیته اجرایی با حضور معاون امور معدن و صنایع معدنی، نمایندگان معاونت امورمعادن و صنایع معدنی (ترجیحاً اعضای کارگروه اولیه گردشگری معدنی) و معاونت های سرمایه گذاری و گردشگری سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری تشکیل خواهد شد تا تصمیم گیری درخصوص اجرای طرح بصورت متمرکز و با در نظر گرفتن تمام جوانب امر و در نهایت تصمیم گیری در قالب صورتجلسه رسمی و قابل اجرا انجام پذیرد.

کارگروه فراسازمانی جلساتی جهت تنظیم سازوکار اجرایی، آیین نامه یا بخشنامه یا توافقنامه تشکیل خواهند داد و پس از تعیین موارد فوق درخصوص هر یک از معادن منتخب تصمیم گیری خواهند نمود. تصمیمات مأخوذه جهت اجرا به سازمان ها و ادارات کل استانی ارگانهای مرتبط ابلاغ خواهد گردید. در این راستا کارگروه گردشگری معدنی معاونت امور معدن و صنایع معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت بعنوان دبیرخانه گردشگری معدنی ایفای نقش خواهد نمود.

آیا مشکل بایی تعیین آیین نامه اجرایی برای این نوع فعالیت معدنی انجام شده است؟

طی جلسات کارگروه فراسازمانی باید مشکلات پیش روی اجرای طرح بیان و نسبت به رفع موانع موجود و نیز ساز و کار واگذاری یا انتخاب مجری طرح گردشگری معدنی تصمیماتی اتخاذ گردد که در نهایت تصمیمات اتخاذ شده تحت عنوان آیین نامه اجرایی یا توافقنامه لازم الاجرا جهت ابلاغ به بخش های اجرایی مربوطه تهیه خواهد شد. همچنین فرمت خاصی برای ارائه طرح های پیشنهادی تهیه می گردد.

آیا در فاز سوم این طرح تصمیم گیری در مورد واگذاری سایت گردشگری معدنی صورت گرفته است؟

در این فراخوان که همراه با تبلیغات واگذاری معادن پایلوت به مجریان منتخب می باشد، بسته به تصمیم اتخاذ شده در کارگروه فراسازمانی درخصوص سازوکار واگذاری معادن پایلوت به مجریان طرح گردشگری معدنی بایستی تبلیغات و اطلاع رسانی مناسب صورت پذیرد. در صورتیکه نحوه واگذاری از طریق اعلام عمومی باشد، بایستی یک دبیرخانه جهت دریافت پیشنهادات و اسناد و مدارک تشکیل شود. پیشنهاد می گردد کارگروه گردشگری معدنی معاونت امور معدن و صنایع معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت بعنوان دبیرخانه گردشگری معدنی انتخاب گردد. پس از اتمام مهلت فراخوان، شرکت کنندگان بایستی طرح های خود را در جلسات کارگروه فراسازمانی مطرح و طی جلسات دفاعیه از آن دفاع نمایند. داورى طرح ها باید با حضور اعضای کارگروه فراسازمانی و حضور اساتید معتبر بعنوان نماینده علمی هر سازمان صورت پذیرد. در نهایت پس از اتمام تمام جلسات دفاعیه کارگروه و اساتید مدعو به طرح های ارائه شده امتیاز داده، طرحی که بالاترین امتیاز را اخذ کرده باشد بعنوان طرح برتر و ارائه دهنده طرح بعنوان مجری شناخته خواهد شد. اطلاعات اجرای طرح من جمله زمان بندی و هزینه موردنیاز و محل تأمین هزینه یا سرمایه گذاری نیز باید در طرح ارائه شده باشد.

نظارت در ایجاد سایت گردشگری معدنی مناسب توسط مجریان منتخب توسط تیم بازرسی منتخب کارگروه فراسازمانی در بازه های زمانی مشخص، حسب طرح اولیه ارائه شده توسط مجری منتخب، جهت بررسی پیشرفت پروژه و انطباق با طرح ارائه شده و نیز صحت اجرای پروژه انجام خواهد شد.

آیا به موضوعاتی همچون بهره برداری از سایت های گردشگری معدنی پایلوت، نظارت بر بهره برداری نیز پرداخته می شود؟

بله، گردآوری ایده های نوین جهت ارتقاء نتایج پیش-بینی شده در طرح و برگزاری همایشهای تخصصی با موضوع گردشگری معدنی جامه عمل پوشانده خواهد شد.

فواید و اهداف این طرح چیست؟

تبدیل معادن متروکه از معضل زیست محیطی به سایت گردشگری با جبران خسارات وارده ناشی از فعالیت معدنی، افزایش آگاهی و اطلاعات عمومی نسبت به

معدن و معدن کاری و ارتقای سیستم آموزشی حوزه معدن، محرومیت زدانی از مناطق جمعیتی مجاور معادن و نیز تمرکز زدائی و احیاء روستاهای خالی از سکنه به واسطه کارآفرینی و ایجاد اشتغال (در نتیجه ی اتمام عمر معدن و در نتیجه بیکار ماندن بومیان منطقه) ازجمله اهداف این طرح است.

از اهداف دیگر این طرح می توان به حفظ و ارتقای شاخصه های جغرافیایی، زیست محیطی، تاریخی و فرهنگی مناطق، اعمال تکنیک های فعال جهت جلوگیری از تخریب بیش از حد محیط (استفاده عاقلانه از زمین)، سوددهی و اقتصادی شدن مجدد معادن متروکه، افزایش تعداد تفرجگاهها و در نتیجه جاذبه های گردشگری شهرستانها و روستاها (خارج از پایتخت، استان تهران و سایر کلانشهرهای کشور) اشاره کرد.

همچنین استفاده چندگانه از عرصه های معدنی، احیای هزینه های انجام شده در زمان فعالیت معدن، افزایش جذب دانشجویان علاقمند به رشته مهندسی معدن در دانشگاهها و در نتیجه تعلیم و آموزش بهتر نیروی انسانی متخصص ازجمله فواید دیگر طرح گردشگری معدنی است.

شماره: ۶۰/۳۱۸۴۳۹

تاریخ: ۱۳۹۳/۱۰/۳۱

پیوست: ندارد



سازمان های صنعت، معدن و تجارت ۳۱ استان و جنوب استان کرمان

باسلام

احتراماً پیرو نامه شماره ۶۰/۸۶۲۶۱ مورخ ۹۱/۳/۲۷ موضوع اجرای طرح گردشگری معدنی، اعلام می دارد این طرح دارنده کدملی «۱۳۹۱/۱ م ص م ص ت» از سامانه هماهنگی پروژه های پژوهشی دستگاههای اجرایی، شرکت ها، بانک ها و موسسات انتفاعی معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری بوده و از پیشرفت مناسبی برخوردار است. لذا خواهشمند است به منظور همکاری و هماهنگی میان سازمانی و پرهیز از موازی کاری و اتلاف بیت المال بواسطه انجام پروژه های تکراری، هر نوع فعالیتی اعم از پژوهشی و اجرایی و نیز برگزاری جلسات، همایشها و نمایشگاه های مرتبط توسط سازمانها و تشکلهای دولتی یا غیردولتی، ترتیبی اتخاذ گردد تا موضوع به منظور حضور نماینده و کارشناسان مطلع طرح به این دفتر انعکاس داده شود.

اسدا... کشاورز
مدیرکل دفترموراکتشاف

آدرس اینترنتی: [HTTP://WWW.MIM.GOV.IR](http://www.mim.gov.ir) پست الکترونیک: INFO@MIM.GOV.IR
این نامه بدون مهر برجسته فاقد اعتبار می باشد.

منتشر شده توسط پایگاه تحلیلی خبری معدن24 در تاریخ ۱۳۹۳ یکشنبه ۲۱ دی

کدخبر: 19706

منبع: پایگاه تحلیلی خبری معدن24

تاریخ انتشار: ۱۳۹۳ بیست و یکم دی

لینک خبر: <http://www.madan24.com/Pages/News-19706.aspx>

